

**A Kúria
mint másodfokú bíróság
részítése**

Az ügy száma:	Kf.VI.39.085/2021/5.
A tanács tagjai:	dr. Fekete Ildikó a tanács elnöke dr. Remes Gábor előadó bíró dr. Nagy Szabolcs bíró
Az I. rendű felperes:	Vikuv Vízkutató és Fúró Zrt. (2700 Cegléd, Rákóczi út 72.)
A II. rendű felperes:	Drillingwater Kft. (4030 Debrecen, Monostorpályi u. 29.)
A III. rendű felperes:	Aquazit Szolgáltató Kft. (1084 Budapest, Nagyfuváros u. 16.)
A felperesek képviselője:	ügyintéző: _____ ügyvéd (_____)
Az alperes:	Gazdasági Versenyhivatal (1054 Budapest, Alkotmány u. 5.)
Az alperes képviselője:	dr. Kóhalmi Attila versenytanácsstag és dr. Kolongya Dóra kamarai jogtanácsos
A per tárgya:	versenyügyben hozott Vj/111-171/2015. számú (az eljárás alá vontak számára betekinhető iratváltozat: Vj/111-172/2015., betekinhető iratváltozat: Vj/111-173/2015.) számú egybefoglalt döntés határozati része, mint közigazgatási cselekmény jogszerűségének vizsgálata
A fellebbezett határozat:	a Fővárosi Törvényszék 107.K.700.130/2019/22. számú ítélete
A fellebbezést benyújtó fél:	az I. rendű felperes (23. sorszám alatt) a II. rendű felperes (24. sorszám alatt) a III. rendű felperes (25. sorszám alatt)

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 107.K.700.130/2019/22. számú ítéletét az alperesi határozattal az I., a II. és a III. rendű felperesekkel szemben kiszabott versenyfelügyeleti bíróság jogszerűségének vizsgálata, valamint a perköltség és az illeték viselésére vonatkozó rendelkezések tekintetében hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróságot e körben új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Megállapítja, hogy a másodfokú eljárásban az I. rendű felperesnek 220.000 (azaz kétszázhuszezer), a II. rendű felperesnek 20.000 (azaz huszezer), a III. rendű felperesnek 90.000 (azaz kilencvenezer), az alperesnek pedig 300.000 (azaz háromszázezer) forint költsége merült fel.

A részítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A fellebbezés alapjául szolgáló tényállás

- [1] 2012 és 2014 között az I., a II. és a III. rendű felperes vállalkozások mint ajánlattevők vettek részt egyes települések (Jászfényszaru, Veresegyház, Kengyel) önkormányzatai által hévíz, illetve artézi kút fúrásával, felújításával és hasznosításával összefüggésben kiírt közbeszerzési eljárásokban.
- [2] Az alperes versenyhatóság a 2015. november 24-én indított versenyfelügyeleti eljárása eredményeként a 2018. december 19-én kelt egybefoglalt döntésének keresettel támadott határozati részében – a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 11. § (1) bekezdésére, valamint (2) bekezdés a) és d) pontjaira hivatkozva – megállapította, hogy az I., a II. és a III. rendű felperesek egységes és folyamatos jogsértést követtek el 2012. október 13-ától 2014. október 18-áig, amelynek keretében a Jászfényszaru Város Önkormányzata által 2012. október 13-án kiírt, a Veresegyház Város Önkormányzata által 2014. március 26-án kiírt, valamint a Veresegyház Város Önkormányzata által 2014. október 10-én kiírt közbeszerzési eljárások során az I. rendű felperes tendernyertessége érdekében versenykorlátozó megállapodást kötöttek. Megállapította, hogy az egységes és folyamatos jogsértés az I. és a III. rendű felperesek vonatkozásában a Kengyel Község Önkormányzata által 2013. november 23-án kiírt, valamint a Kengyel Község Önkormányzata által 2014. augusztus 18-án kiírt közbeszerzési eljárásokra is kiterjedt. Megállapította továbbá, hogy a Kengyel Község Önkormányzata által 2013. november 23-án kiírt közbeszerzési eljárás során az I. rendű felperes és a perben nem álló Geo-Sivo Építőipari, Környezetvédelmi Tervező és Kivitelező Kft. versenykorlátozó célú megállapodással felosztotta a piacot, és az ajánlati árat az I. rendű felperes tendernyertessége érdekében határozták meg. Ezért az I. rendű felperest 96.104.100 forint, a II. rendű felperest 874.000 forint, a III. rendű felperest pedig 3.683.300 forint versenyfelügyeleti bírság megfizetésére kötelezte.
- [3] Határozatának indokolásában egyebek mellett rögzítette, hogy a felperesek arra hivatkoztak: a II. és a III. rendű felperesek az I. rendű felperes tényleges irányítása alatt állnak, vagyis a Tpv. 15. § (2) bekezdés a) pontjára és a 23. § (2) bekezdés d) pontjára figyelemmel a Tpv. 15. § (1) bekezdése szerinti, egymástól nem független vállalkozások, így pedig az együttműködésük nem lehet versenyjogsértő. Értékelése szerint azonban a felperesek nem tudták bizonyítani, hogy az I. rendű felperes tényleges irányítást gyakorolt volna a másik két felperes felett, ezért egymástól független, jogsértő módon összejátszó vállalkozásoknak tekintette őket. Rámutatott: sem az I. rendű felperes, sem vezérigazgatója nem rendelkezett a vizsgált tenderek idején a II. és a III. rendű felperesi vállalkozásokban kisebbségi

részesedéssel. Az I. rendű felperes vezérigazgatója rokona (veje) a II. rendű felperes fő tulajdonosának és rokona (sógora) a III. rendű felperes többségi tulajdonosának. Azonban e rokoni kapcsolatok nem jelentenek közeli hozzátartozói viszonyt, ami a Gazdasági Versenyhivatal elnökének és a Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa elnökének az összefonódások vizsgálatára irányuló eljárással kapcsolatos egyes jogalkalmazási kérdésekről szóló 6/2017. közleménye (a továbbiakban: Jogalkalmazási Közlemény) alapján szükséges lenne ahhoz, hogy az általuk irányított vállalkozások a Tpvt. szerinti értelemben egy vállalkozáscsoportba tartozzanak. A Jogalkalmazási Közlemény arról is szól, hogy az a körülmény, miszerint a Tpvt. 23. § (2) bekezdés a)-c) pontjai szerinti irányítási jogok egyikével sem rendelkező vállalkozás képviselője szakmai tudását felhasználva a másik vállalkozás döntéseire esetlegesen képes hatást gyakorolni, önmagában nem alapoz meg a Tpvt. 23. § (2) bekezdés d) pontja szerinti tényleges irányítást. Hangsúlyozta: a tényleges irányítás megállapításához az irányított társaság piaci magatartását meghatározó lényeges döntéseinek tartós befolyásolásának képességét kell igazolni, és nem egyedi döntésekbe való esetleges beleszólást. Elengedhetetlen feltétel e tekintetben, hogy a vállalkozás objektív módon és tartósan kapcsolódjon a másik vállalkozáshoz, amire kizárólag az annak döntési fórumain való jogilag rendezett jelenlét adhat alapot, amit a másik vállalkozás dokumentumaiban foglaltaknak is tükrözniük kell. Csak ez biztosíthatja ugyanis azt, hogy a vállalkozás a másik vállalkozás piaci magatartását (mint a Tpvt. szerinti irányítás meghatározó tartalmát) érdemben meghatározó üzleti terv elfogadására a hozzájárulása nélkül ne legyen mód, illetve, ha az üzleti terv csak általános célkitűzéseket rögzít, akkor az erre való képességének a másik vállalkozás piaci magatartását meghatározó minden lényeges döntésre ki kell terjednie. Kifejtette, hogy a II. és a III. rendű felperések esetében az irányítási jogot ténylegesen bármikor gyakorolhatták a cégnyilvántartásban szereplő tulajdonosok, és az ő irányítási jogukkal szemben nem állapítható meg más vállalkozás, vagy személy jogilag rendezett, tartós irányítási joga. Kiemelte: a felperéseket terhelte annak bizonyítása, hogy a közhiteles nyilvántartásban szereplő adatokkal szemben az adott vállalkozások vonatkozásában az irányítási jogot nem az ott megjelölt személyek, hanem mások gyakorolják. A felperések esetében nem bizonyított olyan jogilag rendezett, tartós keret, amely alapján az I. rendű felperes vagy vezérigazgatója tényleges irányítást gyakorolna a II., illetve a III. rendű felperes felett. A taggyűlési jegyzőkönyvek tartalma alapján nem állapítható meg, hogy az I. rendű felperes bármilyen formában bekapcsolódott volna akár a II., akár a III. rendű felperes taggyűlésének tevékenységébe, döntéshozatali folyamatába. A felperések által a tárgyidőszakra vonatkozóan becsatolt elektronikus levelek között több olyan szerepelt, amelyben tájékoztatták az I. rendű felperes vezérigazgatóját, illetve kértek tőle valamely kérdésben döntést, de arra vonatkozó levél nem található, amely azt támasztaná alá, hogy ténylegesen döntést is hozott. Az I. rendű felperes ügyfélkénti meghallgatásán a vezérigazgatója úgy nyilatkozott, hogy a két másik felperes az ajánlatadásról önállóan döntött, ami azt mutatja, hogy a II. és a III. rendű felperéseknek is volt lehetősége önálló döntést hozni. Az ajánlatait mind a II., mind a III. rendű felperes saját nevében, ügyvezetőjének aláírásával nyújtotta be, ami ugyancsak a vállalkozások függetlenségét igazolja. A felperések függetlenségét alátámasztó bizonyítékként értékelte a közbeszerzési eljárások során tett, a közbeszerzésekről szóló 2011. évi CVIII. törvény (a továbbiakban: Kbt.) 56. § (1) bekezdés kc) pontja szerinti ajánlattevői nyilatkozataikat. A felperések mindegyik esetben a cégnyilvántartásban szereplő tulajdonosaikat jelölték meg tényleges tulajdonosként. Abban az esetben, ha valóban egy vállalkozáscsoportba tartozónak tartották volna magukat, akkor a nyilatkozatban az I. rendű felperes vezérigazgatóját kellett volna tényleges tulajdonosként megjelölni. Ugyancsak a felperések függetlenségét alátámasztó bizonyítékként értékelte éves beszámolóikat. A felperések, bár a vizsgált időszak mindegyik évében eleget tettek

beszámolókészítési kötelezettségüknek, azonban azokban, valamint a kiegészítő mellékletek egyikében sem szerepel annak megjelölése, hogy az I. rendű, valamint a II., illetve a III. rendű felperesek között anya-leányvállalat viszony állna fenn. Rámutatott, hogy a felperesek egymástól független vállalkozásnak minősültek a vizsgált tenderek idejében, erre figyelemmel gazdasági döntéseiket önállóan kellett volna meghozniuk. Az általuk előadott érvek azt nem támasztották alá, hogy közöttük a Tpv. szerinti értelemben irányítási viszony lenne, de azt igen, hogy egyes üzleti döntések (így az egyes vizsgált tenderek) kapcsán a teljes önállóság nem valósult meg, így a felperesek maguk igazolták a kartell meglétét. Megállapította, hogy a felperesek egy olyan átfogó terv mentén jártak el a közbeszerzéseken tanúsítandó magatartásuk során (azaz, hogy az adott vállalkozás ad-e be ajánlatot és milyen áron, esetleg tartózkodik az ajánlat benyújtásától vagy a hiánypótlás teljesítésétől) amelynek célja az I. rendű felperes tendernyerésének elősegítése volt. Az I. rendű felperes mellett a II. és a III. rendű felperesek pályázatokon való indulásának egyetlen észszerű, gazdaságilag is racionális magyarázata, hogy az I. rendű felperesnek szüksége volt az adott tenderek vonatkozásában ún. támogató ajánlatok meglétére, amelyek alapján formálisan, egy külső szemlélő számára úgy tűnhetett, hogy az I. rendű felperes versenyben nyerte el a pályázatot. A jogsértő megállapodása arra tekintettel minősül az egyes tenderek vonatkozásában egységes és folytatólagos jogsértésnek, hogy azt a felperesek azon átfogó terv mentén valósították meg, hogy a tendereket az I. rendű felperes nyerje és ezen magatartásokat időben egymást követően, folytatólagosan valósították meg.

- [4] Az alperes határozatában valamennyi felperessel szemben a Tpv. 78. §-a szerinti, maximális összegű bírságot szabta ki. E körben a többi között kifejtette, hogy az I. rendű felperes kezdeményezői és szervezői szerepét kiemelkedő jelentőségű súlyosító körülményként értékelte. Az I. rendű felperes, mint a megállapodásokat (az egyes vállalkozások által a közbeszerzések kapcsán tanúsítandó magatartást) kezdeményező szerepét egyértelműen megállapíthatónak tartotta, kiemelve, hogy azt maga az I. rendű felperes sem vitatta, sőt kifejezetten ezt alátámasztó előadás tett, bizonyítékokat szolgáltatott. Továbbmenően, a felróhatóság magasabb fokát alapozhatja meg, ha vezető tisztségviselő is részt vett a jogsértés elkövetésében, mivel velük szemben magasabb szintű elvárhatóság érvényesül. Álláspontja szerint nem vitás, hiszen erre maguk a felperesek hivatkoztak, hogy az I. rendű felperes vezérigazgatója részt vett a pályázatokban, döntéseket hozott, valamint a II. rendű felperes ügyvezetője is aktívan részt vett a pályázatokkal kapcsolatos ügyintézésben, például ők állították össze a pályázatokot, ők tartották a kapcsolatot a kiíróval. Erre figyelemmel kiemelt fokú súlyosító körülményként vette figyelembe a felróhatóságot. Megállapította, hogy az ügyintézési határidő 2018. január 9-én járt le, amit – az ügy bonyolultsága és összetettsége miatt – túllépett. Azonban nem tartotta enyhítő körülményként figyelembe vehetőnek az eljárás elhúzódását. Álláspontja szerint semmilyen szankciója nincs annak, hogy a vállalkozások versenyfelügyeleti eljárás hatálya alatt állnak, a felperesek csak hivatkoztak arra, hogy ez számukra hátrányos, de ezt semmivel sem bizonyították. Álláspontja alátámasztásául hivatkozott a Legfelsőbb Bíróság Kfv.II.37.291/2009/29. számú ítéletére, amely szerint a jogsértés súlya szempontjából nincs jelentősége annak, hogy a számonkérésre mikor került sor, a határidő múlása kapcsán annak van jelentősége, hogy az az ügy érdemi eldöntésére kihatással volt-e. Kiemelte, hogy az ügyintézési határidő túllépésnek az ügy érdemi eldöntésére nem volt kihatása, és ilyenre a felperesek sem hivatkoztak.

A keresetlevelek és a védírat

- [5] Az I., a II. és a III. rendű felperesek keresetleveleikben elsődlegesen az alperesi határozat megváltoztatásával a versenyfelügyeleti eljárás megszüntetését kérték. Másodsorban a

határozat megsemmisítése és az alperes új eljárásra kötelezése iránt terjesztettek elő kérelmet. Harmadlagosan a határozat megváltoztatását és a versenyfelügyeleti bírság csökkentését kérték.

- [6] Fenntartott jogi álláspontjuk szerint egy vállalkozáscsoportba tartoznak, így – függetlenségük hiányában – közöttük kartelljogsértés nem történhetett. Nézetük szerint az alperes formális szempontok mentén vizsgálta, hogy közöttük létrejött-e irányítási viszony. Ezzel szemben ők a versenyfelügyeleti eljárásban okiratokkal igazolták, hogy a II. és a III. rendű felperesek mindennapi működésének különböző területei felett az I. rendű felperes gyakorol tényleges irányítást. Az alperes az egy vállalkozáscsoportba tartozás kapcsán nem tárta fel teljes körűen a tényállást, iratokat rekesztett ki a bizonyítékok közül, illetve indokolás nélkül hagyott figyelmen kívül egyes bizonyítékokat. Emellett helytelen jogi következtetést vont le arra nézve, hogy a vizsgált közbeszerzési eljárások során összejátszottak volna az I. rendű felperes tendernyertessége érdekében.
- [7] Az alperes a bírságkiszabás körében tévesen hivatkozott arra, hogy az I. rendű felperes vezető szerepet játszott a jogsértésben. Jogszerűtlenül értékelte súlyosító körülményként, hogy a felperesek vezető tisztségviselői részt vettek az összejátszásban. Megítélésük szerint enyhítő körülményként kellett volna figyelembe venni, hogy elhúzódott a versenyfelügyeleti eljárás, ami hatással volt üzleti működésükre és a védekezéshez való joguk gyakorlására. Az eljárás elhúzódása kapcsán a 2020. február 7-én érkezett beadványukban hivatkoztak a Kúria 2019. december 4-én kelt Kf.II.37.959/2018/14. számú ítéletére azzal, hogy az ügyintézési határidőn túl bírság kiszabására a tisztességes eljárás követelménye miatt nincs lehetőség.
- [8] Az alperes védíratában a keresetek elutasítását kérte.
- [9] Fenntartotta a határozatában foglaltakat, álláspontja szerint döntése megalapozott és jogszerű.

Az elsőfokú bíróság ítélete

- [10] Az elsőfokú bíróság a 2020. február 26-án kelt, fellebbezett ítéletével az I., a II. és a III. rendű felperesek kereseteit a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 88. § (1) bekezdés a) pontja alapján elutasította.
- [11] Indokolásában rögzítette, hogy a vizsgált közbeszerzési eljárások képezik az érintett piacot. A felperesek valamennyi közbeszerzési eljárásban csatolták a Kbt. 56. § (2) bekezdése szerinti ajánlattevői nyilatkozataikat, amelyek minden esetben azt tartalmazták, hogy egymástól független vállalkozások, egyik felperes sem rendelkezik a másik vonatkozásában közvetlen vagy közvetett befolyással. Rámutatott, hogy a Tpv. 11. §-ának megsértését a Kbt. tükrében, a közbeszerzési eljárás specifikumaira figyelemmel kell vizsgálni. Közbeszerzési szempontból – függetlenül attól, hogy a felperesek a közigazgatási és a bírósági eljárás során miként nyilatkoztak a közöttük lévő kapcsolat tekintetében, és milyen dokumentumokat szolgáltatottak – nem volt jelentősége annak, hogy ténylegesen mely vállalat, illetve annak melyik vezető tisztségviselője miként hatott a másik vállalat döntési folyamataira, vagy milyen összefonódások vannak akár rokoni kapcsolatok, akár pedig a pénzügyi vagy egyéb döntéshozatali folyamatok tekintetében a vállalatok között. Közbeszerzési szempontból, a közbeszerzési tenderek piacán az ajánlattevői nyilatkozatoknak, a Kbt. 56. § (2) bekezdésének van különös jelentősége. E nyilatkozatokból pedig egyértelműen megállapítható volt, hogy a felperesi cégek egymástól független vállalatoknak minősülnek ajánlattevői pozíciójukban. Hozzátette, hogy bár a Kbt. 25. § (1) bekezdése lehetőséget engedett közös ajánlattételre, a vizsgált közbeszerzési eljárásokban a felperesek önállóan tettek ajánlatot. Utalt arra, hogy az egyes ajánlattevők függetlensége a Kbt. 2. §-a szerinti versenytisztasági követelményekre figyelemmel is kiemelt fontosságú. Mivel az ajánlattevői nyilatkozatokból megállapítható volt az, hogy az I. rendű felperes tényleges irányítási jogosultsága a többi vállalkozás felett nem

jelent meg, fel sem merülhetett a felperesek által felvetett Tptv. 23. § (2) bekezdés d) pontjának alkalmazhatósága. Ezért szükségtelennek ítélte azoknak az e-maileknek, illetőleg nyilatkozatoknak és becsatolt bizonyítékoknak a részletes elemzését, amelyeket a felperesek a versenyhatóság előtti eljárás során terjesztettek elő annak alátámasztására, hogy az I. rendű felperes vezérigazgatója milyen tényleges döntési jogkörrel rendelkezett. Hangsúlyozta, hogy a jelen ügyben kizárólag a közbeszerzési eljárás dokumentációinak, az ajánlattevői nyilatkozatoknak volt jelentősége és annak, hogy a felperesek más jogi formalitás keretei között nem mutatkoztak egy vállalatcsoportba tartozónak.

- [12] A bírság körében kifejtette, hogy az alperes részletesen elemezte a határozatában azokat a szempontokat, amelyeket figyelembe vett, a felperesek pedig nem igazolták a perben, hogy az alperes döntése kirívóan okszerűtlen lett volna. Az I. rendű felperes vezérigazgatójának közreműködése a közbeszerzési tenderek tekintetében a felperesek részéről nem volt vitatott, így az ezzel kapcsolatos kifogások a bírság kiszabása körében nem voltak értékelhetők. A felperesek ugyan állították, hogy elnehezült az eljárásjogi helyzetük, költségesebbé vált az eljárás annak elhúzódása miatt, de erre vonatkozó olyan konkrét bizonyítékot nem tudtak felhozni, amely az ügy érdemére kihatóan befolyásolta volna az alperesi határozat jogszerűségét. Ugyanakkor a Kp. 43. § (1) bekezdésére hivatkozással arra is rámutatott, hogy a felperesek a keresetváltoztatási tilalomba ütközően hivatkoztak arra, hogy a bírság teljes mellőzését kérik az eljárás elhúzódása miatt, figyelemmel a Kúria Kf.II.37.959/2018/14. számú ítéletére. Mivel a felperesek a keresetindítási határidőn túl kérték a bírság mellőzését olyan jogi alapon, amelyet a keresetlevélben csak mint a bírság csökkentését megalapozó körülményt tüntettek fel, ezért ennek vizsgálatát mellőzte.

A fellebbezések és a fellebbezési ellenkérelem

- [13] Az I., a II. és a III. rendű felperesek fellebbezéseikben elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatásával a kereseteiknek helyt adó ítélet meghozatalát kérték. Másodsorban az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítása iránt terjesztettek elő kérelmet. Perköltséget számítottak fel, az annak összegét szabályozó jogszabályi rendelkezésre utalással.
- [14] Továbbra is állították, hogy az érintett időszakban az I. rendű felperesnek a Tptv. 23. § (2) bekezdés d) pontja szerinti tényleges irányítása folyamatosan fennállt a II. és a III. rendű felperesek felett, ami eleve kizárja közöttük a Tptv. 11. § (1) bekezdése szerinti versenykorlátozó megállapodás létrejöttét. Utaltak arra, hogy közöttük versenyjogot sértő megállapodás egyébként sem volt. A Kp. 78. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 263. § (1) bekezdésére, a Kp. 78. § (2) bekezdésére és a Tptv. 11. § (1) bekezdésére hivatkozással kifogásolták, hogy az elsőfokú bíróság helytelenül megállapított tényállás alapján jogszabálysértő következtetésre jutott. E körben előadták, hogy az elsőfokú bíróság nem értékelte megfelelően az általuk megjelölt okirati bizonyítékokat, valamint az azokon alapuló a tényleges irányítási helyzetet bemutató érvelésüket. Vitatták, hogy a közbeszerzési eljárások során adott ajánlattevői nyilatkozataiknak különös jelentősége lenne. A Kbt. 56. § (2) bekezdésére hivatkozva hangoztatták, hogy az e jogszabályhely alapján adott ajánlattevői nyilatkozataik kizárólag arra vonatkoztak, miszerint a felperes gazdasági társaságokban nem rendelkezik 25%-ot meghaladó tulajdonrészrel a Kbt. 56. § (1) bekezdés k) pontja szerint offshore vállalkozásnak minősülő gazdasági szereplő. A Kbt. 56. § (2) bekezdése és a Tptv. 23. § (2) bekezdése között semmilyen kapcsolat nem áll fenn, a két jogszabályhely szabályozási célja egymástól teljesen eltér. A Kbt. 56. § (2) bekezdése alapján tett nyilatkozataik a tényleges irányítás kérdésében nem tartalmaztak semmilyen állítást, azokból tehát nyilvánvalóan

megalapozatlan és iratellenes versenyjogilag releváns következtetést levonni egy adott közbeszerzési eljárásban megjelenő ajánlattevők között a Tpv. 11. § (1) bekezdése szempontjából releváns irányítási kapcsolatokra nézve. Álláspontjuk szerint a további bizonyítékok értékelése nem lett volna mellőzhető egyetlen „koronabizonyíték” különös jelentőségének hangsúlyozásával. A további bizonyítékok kizárása egyrészt okszerűtlen, mert az elsőfokú bíróság nem adott magyarázatot arra, hogy miért csak a formális jogi keret szerinti bizonyíték lenne figyelembe vehető, és miért zárható ki az összes többi bizonyíték. Másrészt az ítélet belső logikájával is ellentétes, mert bár az rögzíti, hogy a jogsértés nem csak a tenderek pontszerű időszakában valósult meg, hanem éveken át húzódó magatartási formák láncolatából állt, a bíróság mégis csak az egyes tenderek időtartama alatt keletkezett bizonyítékokat tartotta relevánsnak. Kifejtették, hogy a tényleges irányítás fennállását nézetük szerint az általuk az alperes eljárásában felhozott bizonyítékok alátámasztják, mert azok részletesen bemutatják, hogy az I. rendű felperes az üzleti tevékenység minden érdemi pontja tekintetében közvetlen irányítást gyakorolt a II. és a III. rendű felperesek felett, így rendelkezési joggal bírt bankszámláik felett, azokkal közös gazdálkodást folytatott, továbbá a II. és a III. rendű felperes üzleti tevékenységét szinte kizárólag az I. rendű felperesre tekintettel, illetve azzal kapcsolatban végezte. Felhívták a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 50. § (1) és (6) bekezdéseit is azzal, hogy az ítélet – e jogszabályi előírással szemben – megfordítottan tekintette a bizonyítási terhet, és még az ellenbizonyítás lehetőségét is kizárta. Arra is hivatkoztak, hogy az elsőfokú bíróság téves jogszabályi alapokra építette döntését, amikor úgy vélte, hogy a Tpv. alkalmazásán alapuló határozat jogszerűtlenségének bizonyításhoz azt is bizonyítani kellene, hogy a vizsgált magatartás nem csak a Tpv., hanem a Kbt. szerint is jogszerű volt. Logikailag is hibás a Kbt. 2. §-ára való ítéleti érvelés, mert ha egymástól nem független vállalkozások magukat függetlennek tetteve jelennek meg egy közbeszerzési eljárásban, úgy fogalmilag kizárt a Tpv. 11. § (1) bekezdésének alkalmazhatósága.

- [15] A bíróság kapcsán az I. rendű felperes a Kp. 86. § (1) bekezdésére utalással sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem érintette azt a kereseti érvelését, amely szerint az alperes tévesen hivatkozott arra, hogy vezető szerepet játszott a jogsértésben. Mindhárom felperes kifogásolta, hogy az ítélet indokolás nélkül hagyta azt a hivatkozásukat, amely szerint az alperes bizonyítékok nélkül vette figyelembe súlyosító körülményként, hogy vezető tisztségviselőik is részt vettek a jogsértésben. Emellett arra is hivatkoztak, hogy a per során csatolt Kf.II.37.959/2018/14. számú kúriai ítéletben foglaltakat nem lehetett volna a Kp. 43. § (1) bekezdésébe ütköző, tiltott keresetváltoztatásként értékelni. Kiemelték: már a keresetleveleikben is kifejezetten utaltak arra, hogy az alperes jelentős mértékben túllépte az ügyintézési határidőt, s hogy számukra ez jogsérelmet okozott. A Kúria ítéletének értelmében a határidő túllépésével okozott sérelem következményeként az alperes el kellett, hogy vesszítse a bíróság kiszabására irányuló jogosultságát. Sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság tartalmi értelmezése helyett szóhasználati kérdéssé degradálta keresetük értékelését. Álláspontjuk szerint nem releváns, hogy eredetileg a bíróság (akár korlátlan) csökkentését, avagy mellőzését kérték-e, mert nem az okozott hátrány számszerűsítése a lényeg, hanem a határidő jelentős túllépése és az azzal okozott sérelem, amit már a keresetleveleik is tartalmaztak.
- [16] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Perköltséget számított fel.
- [17] Jogi álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást teljes körűen feltárta, a rendelkezésre álló bizonyítékokat megfelelően értékelte. Jogszerűen, okszerű és logikus érveléssel zárta ki e körből a felperesek által hivatkozott okiratokat. A szabad bizonyítás elvének érvényesülését a bíróság biztosította. Ítéletében megfelelően értékelte a Tpv. 23. § (2) bekezdésében

foglaltakat és helyesen alkalmazta a Tpvt. 11. § (1) bekezdését. Jogszerűen döntött a versenyfelügyeleti bírság kapcsán is.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [18] A fellebbezés – az alábbiak szerint – részben alapos.
- [19] A Kúria az elsőfokú bíróság ítéletét a Kp. 108. § (1) bekezdése szerint a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem keretei között vizsgálta.
- [20] E körben megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján, azok okszerű, az észszerűség és a logika követelményeinek megfelelő értékelésével jutott arra a következtetésre, hogy az I., a II. és a III. rendű felperesek egymástól független vállalkozások, és hogy a vizsgált közbeszerzési eljárások során kartelltilomba ütköző magatartást tanúsítottak, megsértve a Tpvt. 11. § (1) bekezdésében, valamint (2) bekezdés a) és d) pontjaiban foglaltakat. A felperesek csupán hivatkoztak az I. rendű felperes Tpvt. 23. § (2) bekezdés d) pontja szerinti, a másik vállalkozás piaci magatartásának meghatározó befolyásolására való tényleges képességére, azonban ezt az eljárás során feltárt egyéb adatokkal szemben igazolni nem tudták, mint ahogyan a megállapodásuk versenyjogsértő jellegének hiányát sem.
- [21] Az elsőfokú bíróság a perben jelentős tényeket a felperesek fellebbezéseiben felhívott, a bizonyításra vonatkozó törvényi rendelkezéseknek megfelelően a tényállás szabad megállapításának elvét követve, a bizonyítékokat egyenként és összességében, a megelőző eljárásban megállapított tényállással összevetve értékelte, a meggyőződése szerint állapította meg. Figyelemmel volt a felperesek által megjelölt okirati bizonyítékokra és az azokkal kapcsolatos érvelésükre is, de – szem előtt tartva, hogy közbeszerzési eljárásokban tanúsított magatartás képezte a vizsgálat tárgyát – indokolt módon tulajdonított különös jelentőséget a közbeszerzési dokumentációkban foglaltaknak, a közbeszerzési eljárások során a felperesek által adott ajánlattevői nyilatkozatoknak, és annak a ténynek, hogy bár a felpereseknek lehetőségük lett volna közös ajánlattételre, mégis önállóan tettek ajánlatot.
- [22] Megjegyzi a Kúria, hogy az alperes – és az elsőfokú bíróság – által e körben értékelt ajánlattevői nyilatkozatok a Kbt. 56. § (1) bekezdés kc) pontja kapcsán adott nyilatkozatok voltak. A Kbt. 56. § (2) bekezdése alapján tett nyilatkozatokra vonatkozó elsőfokú ítéleti hivatkozás – miután e nyilatkozatok tartalma nem képezte sem az alperes, sem az elsőfokú bíróság döntésének alapját – nyilvánvaló elírás. Az erre épített felperesi érveknek ezért nem lehetett ügydöntő jelentőséget tulajdonítani, a felpereseknek a másodfokú eljárásban is a Kbt. 56. § (1) bekezdés kc) pontjára figyelemmel tett nyilatkozataikban szereplő, a függetlenségükre vonatkozó állításaikkal szemben kellett volna érveiket felsorakoztatniuk.
- [23] Márpedig azt maguk a felperesek sem vitatták, hogy valamennyi vizsgált közbeszerzési eljárásban úgy nyilatkoztak, hogy egymástól függetlenek. Amint azt az alperesi határozat részletesen bemutatta, az ajánlattétel kötelező eleme volt minden esetben a Kbt. 56. § (1) bekezdés kc) pontja szerinti kizáró ok fenn nem állásáról tett nyilatkozat kitöltése. Ezekben a nyilatkozatokon mindhárom felperes mindegyik esetben az adott vállalkozás cégnyilvántartásban szereplő tulajdonosait jelölte meg a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2007. évi CXXXVI. törvény (a továbbiakban: Pmt.) 3. § r) pontja szerinti tényleges tulajdonosaként. A nyomtatvány lábjegyzete idézte a Pmt. 3. § r) pontját, a felperesek ennek tudatában tették meg nyilatkozataikat, amely azt is magában foglalta, hogy nincs olyan természetes személy, akinek megbízásából valamely ügyleti megbízást végrehajtanak. Vagyis a felperesek – nyilatkozatuk szerint – önállóan, nem más vállalkozás tényleges irányítása (Tpvt. 23. § (2) bek. d) pont) alapján jártak el.

- [24] A felperesek Kbt. 56. § (1) bekezdés kc) pontja szerinti nyilatkozatainak kiemelten történt figyelembevételét indokolja egyfelől, hogy azok korabeli bizonyítékok, másfelől, hogy maguktól a felperesektől származnak, még hozzá teljes bizonyító erejű magánokiratokba foglaltan. Nyilatkozataikkal a felperesek a közhiteles cégnyilvántartás adatait erősítették meg, éves beszámolóikból, társasági dokumentumaikból is ugyanez olvasható ki. A jogsértés kétségkívül nem csak a tenderek pontszerű időszakában valósult meg, azonban a felperesek mind az öt, a jogsértés szempontjából értékelt közbeszerzési eljárás során következetesen definiálták magukat egymástól független vállalkozásokként, így lefedve a teljes vizsgált időszakot.
- [25] Hangsúlyozni szükséges, hogy az elsőfokú bíróság a felperesek által hivatkozott bizonyítékokat megismerte, értékelt, majd az ítéletében indokát adta, hogy azok részletes elemzését miért nem tartotta szükségesnek a jogvita elbírálása szempontjából. Az alperes és az elsőfokú bíróság a Tpvt. 23. § (2) bekezdése mentén megvizsgálta, hogy a felperesek egymástól függetlenek-e, megállapítva, hogy a közvetlen irányítás egyik jogszabály szerinti megvalósulási formáját sem tudták igazolni. A hatóság és a bíróság mérlegelése szerint a felperesek által felkínált bizonyítékok ugyanis nem voltak alkalmasak a rendelkezésre álló egyéb, értékelt bizonyítékokkal szemben a tényleges irányítási helyzet fennállásának igazolására. A felperesek – fellebbezési érvelésük elfogadtatásával – más értelmet kívánnak tulajdonítani az egyéb peradatokkal is összhangban álló saját, korabeli nyilatkozataiknak, ezzel lényegében az elsőfokú bíróság – alperessel egyező – bizonyítékokat értékelő, mérlegelő tevékenységét támadják és saját védekezésük elfogadtatását célozzák, ami azonban a másodfokú eljárásban eredményre nem vezethetett. Az elsőfokú bíróság bizonyítékokat értékelő, mérlegelő tevékenységének okszerűséget vitató felperesi érvelés nem fogadható el. Kiemelendő, hogy a teljes felülvizsgálat elve sem jelentheti azt, hogy a bizonyítékok újraértékelését a bíróságnak az alperesi határozatot figyelmen kívül hagyva kellene elvégeznie. A bíróságnak kötelessége a több elfogadható magyarázat közül azt választania, amelyik elfogadása mellett észszerű indokokat tud felhozni, és ezt saját meggyőződéséből eredő észszerű és racionális indokok alapján teheti meg, mely indokoknak az ítéletében szerepelnie kell. A Kúria a bíróság mérlegelését csak akkor tekintheti jogszerűtlennek, ha az nyilvánvaló logikai hibában szenved, nyilvánvalóan észszerűtlen, vagy megfelelő indokolás hiányában nyilvánvalóan önkényes (EBH2017. K.20.). Ilyen azonban az elsőfokú bíróság indokolásával kapcsolatban nem volt megállapítható.
- [26] Az elsőfokú bíróság – a felperesek fellebbezésében írtakkal szemben – nem fordította meg a bizonyítási terhet. A Ket. fellebbezésben felhívott 50. §-ában írt rendelkezések valóban az alperes feladatává teszik a tényállás tisztázását, ezzel ellentétes megállapítást az elsőfokú bíróság sem tett. A közigazgatási perben a Kp. 78. § (1) bekezdés folytán a bizonyítási érdek Pp. 265. § (1) bekezdése szerinti fogalma alkalmazandó, amely szerint, törvény eltérő rendelkezése hiányában a perben jelentős tényeket annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valóságnak fogadja el, továbbá a bizonyítás elmaradásának vagy sikertelenségének a következményeit is ez a fél viseli. Általános elv a közigazgatási szerv cselekményei jogszerűségének vélelme annak megdöntéséig, ezért nem a közigazgatási szerv feladata a jogszerűség bizonyítása, hanem elsődlegesen a felperes bizonyítási érdeke a közigazgatási cselekmény – általa a keresetlevelében állított (Kp. 37. § (1) bek. f) pont) – jogellenességének igazolása, így a bizonyítási teher is rajta van. Az elsőfokú bíróság nem korlátozta a felperesek bizonyítási lehetőségeit, a felperesek azonban nem ajánlottak fel a kereseti érvelésük alátámasztására megfelelő bizonyítékot. A felperesek a rendelkezésre álló peradatok szerint egymástól független vállalkozásnak minősültek a versenyfelügyeleti ügyben vizsgált közbeszerzési eljárások idején, erre figyelemmel gazdasági döntéseiket önállóan kellett volna meghozniuk.

- [27] A Kbt. 2. §-ára az elsőfokú ítélet csupán általánosságban hivatkozott, utalva arra, hogy a Tpv-t.-n kívül, de azzal nyilvánvalóan összhangban a Kbt. külön is deklarálja a verseny tisztaságának a követelményét, olyan megállapítást az elsőfokú bíróság nem tett, amely szerint a felperesek egymástól nem független vállalkozások lennének és magukat függetlennek tetteve jelentek volna meg a közbeszerzési eljárásokban. Az elsőfokú bíróság a Kbt. szerint is jogszerűség bizonyítására vonatkozó elvárást nem támasztott – ilyen követelmény a fellebbezett ítéletből nem olvasható ki, nem is támaszthatott, hiszen a jelen ügyben a felperesek magatartásának versenyjogi szempontok szerinti megítélése, és azzal kapcsolatban a Tpv-t. rendelkezései megsértésének alperes általi megállapítása képezte jogszerűségi vizsgálat tárgyát.
- [28] A felperesek a fellebbezésükben sem hivatkoztak olyan tényre, körülményre, amely az elsőfokú bíróságnak a felperesi keresetet a jogsértés megállapítását vitató körben elutasító ítéleti döntésének jogszerűségét megdöntötte volna, így a Kúria az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletét ebben a részében – a Kp. 84. § (2) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 341. § (2) bekezdése szerinti részítélettel – a Kp. 109. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.
- [29] A jogsértés bírság szankciója körében ugyanakkor a Kúria a következőkre mutat rá. Megalapozottan kifogásolták a felperesek, hogy az elsőfokú bíróság a bírságkiszabás szempontjait kifogásoló egyes konkrét érvekre nem adott érdemi választ. A Kp. 86. § (1) bekezdése szerint az ítéletben a perben érvényesített valamennyi kereseti kérelemtől döntést kell hozni. A Pp. 346. § (5) bekezdéséből következően az ítélet jogi indokolásának tartalmaznia kell az ítélet alapjául szolgáló jogszabályokat és szükség esetén azok értelmezését, a megállapított tényekre vonatkozó bizonyítékokat azokkal a körülményekkel együtt, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, a tények megállapításának egyéb körülményeit, továbbá azokat az okokat, amelyek miatt a bíróság valamely tényállítást nem talált bizonyítottnak, vagy amelyek miatt a felajánlott bizonyítást mellőzte. A kereseti kérelem kimerítésének követelménye, a bíróság indokolási kötelezettsége az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint sem jelenti a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettségét, különösen nem a szubjektív elvárásaikat is kielégítő mélységű érvrendszer bemutatását {3169/2019. (VII. 10.) AB határozat, Indokolás [32]; 3107/2016. (V. 24.) AB határozat, Indokolás [38]; 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. A bíróság döntésével szembeni elvárás az, hogy az indokolásnak az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre kell kiterjednie és nem minden egyes részletre {3169/2019. (VII. 10.) AB határozat, Indokolás [32]; 3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31]}. Hangsúlyozza mindezek alapján a Kúria, hogy a kereseti kérelem kimerítésének követelményéből, a bíróság indokolási kötelezettségéből az ugyan nem következik, hogy az elsőfokú bíróságnak a felperes valamennyi hivatkozására részletesen reagálnia kellene, az azonban igen, hogy az állított jogszabálysértéssel kapcsolatos kereseti érvelés lényeges elemeit megvizsgálja és e vizsgálatáról számot adjon. Az elsőfokú bíróság az ítélete indokolásának [11] bekezdésében a felperesek kereseti érveléséből maga is releváns elemként emelte ki, hogy a bírságkiszabás körében a vezető tisztségviselők jogsértésben való részvételének, illetve az I. rendű felperes vezető szerepének értékelését sérelmezték. Ehhez képest az indokolás vonatkozó [27] bekezdése ezekkel a szempontokkal a felperesi érvelés mentén, teljes körűen mégsem foglalkozott, csupán az I. rendű felperes vezérigazgatójának közreműködése kapcsán szerepel indokolásában egy mondat, ami a Kp. 86. § (1) bekezdése és a Pp. 346. § (5) bekezdése szerinti követelménynek nem feleltethető meg. Elsőbírói döntés hiányában e körben a másodfokú bíróság – az elsőfokú bíróság hatáskörének elvonása és a felek jogorvoslati jogának csorbítása nélkül – érdemben nem foglalhatott állást.

- [30] Továbbmenően, az elsőfokú ítélet szerint „a felperesek keresetindítási határidőn túl kérték a bírság mellőzését olyan jogi alapon, amely a keresetlevélben csak, mint a bírság csökkentését megalapozó körülmény került feltüntetésre”. Hangsúlyozza a Kúria, hogy a keresetváltoztatás (illetve a keresetkiterjesztés) a közigazgatási perben szigorú feltételekhez kötött, ami – a perkoncentráció, az eljárás észszerű időn belüli lefolytatása, a per lehetőleg egy tárgyaláson érdemben való elbíráltósága követelményeinek megfelelően – a per elhúzódsának megakadályozását célozza. A Kp. 43. § (1) bekezdése szerint a felperes a keresetét legkésőbb az első tárgyaláson változtathatja meg. A keresetet a közigazgatási cselekmény keresettel nem támadott, a cselekmény egyéb rendelkezéseitől egyértelműen elkülöníthető rendelkezésére csak a keresetindításra nyitva álló határidőn belül lehet kiterjeszteni. A Kp. 43. § (1) bekezdéséből következően a felperesnek legkésőbb a perindítási határidő leteltéig előadott kereseti indokai határozzák meg a közigazgatási per irányát, a bíróság jogszerűségi vizsgálatának kereteit. A felperes a perindítási határidő letelte után, de a per első tárgyalásának befejezése előtt csak a már előadott kereseti indokai körében változtathat, azokat kibonthatja, részletezheti, pontosíthatja, ha megállapítható, hogy az a kereseti érveléséből okszerűen következik, ugyanakkor e kereseti indoktól alapvetően eltérő, új szempontok bevezetése a per teljesen új irányát eredményezné, ezért az nem megengedett. A keresetkiterjesztés tilalmába ütközik, ha a felperes a perindítási határidő letelte után új megtámadási irányt kíván szabni a közigazgatási perben (BH2020. 378.). A perbeli esetben a felperesek már a keresetleveleikben – sőt, már a versenyfelügyeleti eljárás során is – sérelmeztek, hogy az alperes túllépte az ügyintézési határidőt, s arra kifejezetten a Tpv. 78. §-a szerinti bírság szankciót befolyásoló körülményként hivatkoztak. Az kétségtelen, hogy a Kúria Kf.II.37.959/2018/14. számú ítéletében foglaltakra csak a 2020. február 7-én érkezett beadványukban hivatkoztak először, azonban egyfelől az ítélet 2019. december 4-én született, másfelől, hivatkozásuk mindössze a már előadott kereseti érvelésük pontosításának volt tekinthető. A Kúria egyetértett a felperesek azon fellebbezési okfejtésével, amely szerint e tekintetben az nem releváns, hogy eredetileg a bírság (akár korlátlan) csökkentését, avagy mellőzését kérték-e, mert nem az okozott hátrány számszerűsítése a lényeg, hanem a határidő jelentős túllépése és az azzal okozott sérelem, amit már a keresetleveleik is tartalmaztak. Nem keresetkiterjesztés és nem is keresetváltoztatás, ha a jogsérelem változatlanlansága mellett a felperes csupán további érvet hoz fel annak alátámasztására. A felperesek érvelése korábbi kereseti indokaiktól markánsan nem tért el, a Kúria álláspontja szerint a per teljesen új irányát nem eredményezte volna, ezért annak érdemi elbíráltósága a Kp. 43 § (1) bekezdésére hivatkozással nem lett volna mellőzhető. Az elsőfokú bíróság e vonatkozásban ugyancsak az elsőfokú eljárás lényeges szabályát szegte meg, amely szabályszegés a per érdemi eldöntésére a másodfokú eljárásban nem orvosolható módon kihatással volt.
- [31] Minderre tekintettel a Kúria az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletét ebben a részében a Kp. 110. § (2) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.
- [32] A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak az alperes által az I., a II. és a III. rendű felperesekkel szemben alkalmazott bírság szankció jogszerűségét vitató felperesi érvek lényeges elemeit ismételtelen, teljes körűen meg kell vizsgálnia, és e vizsgálatáról az ítéletének indokolásában számot kell adnia. Nem hagyhatja figyelmen kívül a felpereseknek a Kúria Kf.II.37.959/2018/14. számú ítéletében írtakra történt hivatkozását, szem előtt tartva az Alkotmánybíróság 3458/2020. (XII. 14.) AB végzésében és az abban hivatkozott 25/2020. (XII. 2.) AB határozatában foglaltakat is.

A döntés elvi tartalma

- [33] *A felperesek egymástól független vállalkozásnak minősültek a versenyfelügyeleti ügyben vizsgált közbeszerzési eljárások idejében, erre figyelemmel gazdasági döntéseiket önállóan kellett volna meghozniuk.*
- [34] *A kereseti kérelem kimerítésének követelményéből, a bíróság indokolási kötelezettségéből következik, hogy az elsőfokú bíróságnak az állított jogszabálysértéssel kapcsolatos kereseti érvelés lényeges elemeit meg kell vizsgálnia és e vizsgálatáról számot kell adnia.*
- [35] *Nem keresetkiterjesztés és nem is keresetváltogatás, ha a jogsérelem változatlanlansága mellett a felperes csupán további érvet hoz fel annak alátámasztására.*

Záró rész

- [36] A Kúria a fellebbezéseket a Kp. 107. § (1) bekezdése, valamint a veszélyhelyzet során érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedések újbóli bevezetéséről szóló 112/2021. (III. 6.) Korm. rendelet 36. § (1) és (7) bekezdései alapján tárgyaláson kívül bírálta el.
- [37] A Kúria a felek másodfokú eljárásban felmerült – és költségjegyzéken szabályszerűen felszámított – költségét a Kp. 110. § (3) bekezdése alapján megállapította, annak viseléséről az új határozatot hozó bíróság dönt. A Kúria a másodfokú perköltség összegéről a Pp. 82. § (1)-(3) bekezdéseire, valamint a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdéseire, valamint 4. § (1) bekezdés a) pontjára és (2) bekezdésére is figyelemmel döntött, értékelve a képviselő szakmai nehézségét, az előkészítő munka időigényét és színvonalát.
- [38] A Kúria által hozott határozat ellen felülvizsgálatnak a Kp. 116. § d) pontja alapján nincs helye.

Budapest, 2021. március 16.

dr. Remes Gábor s.k.
előadó bíró

dr. Fekete Ildikó s.k.
a tanács elnöke

dr. Nagy Szabolcs s.k.
bíró